

ประเด็น เศรษฐกิจ ฉบับที่ C52 5 พฤศจิกายน 68		วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น ยุทธศาสตร์ผลประโยชน์ร่วม	จากสงครามภาษีสู่ยุทธศาสตร์ผลประโยชน์ร่วม เมื่อสหรัฐฯ-จีนจับมือพักรบเชิงเศรษฐกิจ	
ประเด็นสำคัญ	- การเปลี่ยนผ่านจากความขัดแย้งสู่ความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ - แก่นของดีลเศรษฐกิจสหรัฐฯ-จีน - การหลีกเลี่ยงประเด็นไต้หวันและการกัณสนามเศรษฐกิจ-ความมั่นคง - ผลกระทบต่อพันธมิตรโลก - นัยต่ออาเซียนและประเทศไทย	

การพบหารือระหว่างประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ และประธานาธิบดี สี จิ้นผิง กลับมาสร้างแรงสั่นสะเทือนเชิงบวกต่อภูมิทัศน์เศรษฐกิจโลกอีกครั้ง หลังผู้นำทั้งสองประกาศผลการพูดคุยซึ่งถูกอธิบายว่า “ประสบความสำเร็จยิ่งใหญ่” และถูกให้คะแนนโดยทรัมป์ว่า “12 เต็ม 10” การประเมินเช่นนี้ไม่ใช่เพียงถ้อยแถลงทางการเมือง แต่สะท้อนความพยายามร่วมกันที่จะลดแรงเสียดทานจากสงครามภาษี และเปิด “หน้าต่างแห่งโอกาส” ให้เศรษฐกิจโลกที่ติดหล่มความไม่แน่นอนมายาวนานตั้งแต่ปี 2561 ก้าวสู่ระบอบความร่วมมือรูปแบบใหม่ที่แข่งขันและประสานผลประโยชน์ไปพร้อมกัน

หัวใจของดีลอยู่ที่ การลดภาษีสินค้านำเข้าจากจีนของสหรัฐฯ การกลับมาซื้อสินค้าเกษตรของจีนจากสหรัฐฯ ในปริมาณมาก การผ่อนปรนประเด็นเฟนทานิล (Fentanyl) และเหนือสิ่งอื่นใดคือการทำความเข้าใจร่วมกันเรื่อง “แร่หายาก (Rare Earths)” ซึ่งเป็นวัตถุดิบเชิงยุทธศาสตร์ของเทคโนโลยี

Donald J. Trump
@realDonaldTrump

I had a truly great meeting with President Xi of China. There is enormous respect between our two Countries, and that will only be enhanced with what just took place. We agreed on many things, with others, even of high importance, being very close to resolved. I was extremely honored by the fact that President Xi authorized China to begin the purchase of massive amounts of Soybeans, Sorghum, and other Farm products. Our Farmers will be very happy! In fact, as I said once before during my first Administration, Farmers should immediately go out and buy more land and larger tractors. I would like to thank President Xi for this! Additionally, China has agreed to continue the flow of Rare Earth, Critical Minerals, Magnets, etc., openly and freely. Very significantly, China has strongly stated that they will work diligently with us to stop the flow of Fentanyl into our Country. They will help us end the Fentanyl Crisis. China also agreed that they will begin the process of purchasing American Energy. In fact, a very large scale transaction may take place concerning the purchase of Oil and Gas from the Great State of Alaska. Chris Wright, Doug Burgum, and our respective Energy teams will be meeting to see if such an Energy Deal can be worked out. The agreements reached today will deliver Prosperity and Security to millions of Americans. After this Historic trip to Asia, I am now heading back to Washington, D.C. I want to thank the Great Countries of Malaysia, Japan, and South Korea for being so generous, gracious, and hospitable — Also, Australia, Canada, New Zealand, Singapore, Thailand, and Vietnam, who were at the Dinner last night hosted by His Excellency Lee Jae Myung. Hundreds of Billions of Dollars are being brought into our Country because of them. Our Nation is Strong, Respected, and Admired Again and, THE BEST IS YET TO COME!

สมัยใหม่ ความเคลื่อนไหวทั้งหมดเกิดขึ้นท่ามกลางบรรยากาศที่ตึงเครียดเชิงประเด็นอ่อนไหวอย่าง ไต้หวัน เพื่อกันความมั่นคงไม่ให้ปะปนกับเศรษฐกิจในช่วงที่ทุกฝ่ายต้องการสัญญาณบวก การประชุมจึงเป็นเหมือน “เบรกชั่วคราว” ของเกมกดดันต่อเนื่อง และเป็นจุดเริ่มของกรอบความร่วมมือแบบ ผลประโยชน์ร่วมภายใต้การแข่งขัน มากกว่าจะเป็นการยุติความขัดแย้งอย่างแท้จริง

ทรัมป์เล่ารายละเอียดการหารือระหว่างบินกลับ พร้อมย้ำความเคารพส่วนตัวที่มีต่อสี จิ้นผิง และขยายความใน Truth Social ว่าดีลนี้จะสร้าง “ความมั่งคั่งและความมั่นคงให้ชาวอเมริกัน” ในขณะที่ฝั่งจีนเผยแพร่สาระสำคัญผ่านถ้อยแถลงว่า “การเจรจาดีกว่าการเผชิญหน้า” การสื่อสารของทั้งสองจึงสอดคล้องกันในสาระ คือผลักดันให้ **ทวิภาคีเศรษฐกิจ-การค้า** เดินหน้า โดยตั้งใจเว้นวรรคความขัดแย้งเชิงยุทธศาสตร์ที่ยากต่อการประนีประนอมในระยะสั้น

ในเชิงเนื้อหา ตีลนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักสี่ประการ ได้แก่ **หนึ่ง การลดภาษีของสหรัฐฯ** จากกรอบเดิมราว **57% เหลือ 47%** พร้อมการปรับลดอัตราที่เกี่ยวข้องกับ **สารตั้งต้นเฟนทานิล** จาก **20% เหลือ 10%** เพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่จีน “ดำเนินการอย่างจริงจัง” ในการปราบปรามเครือข่ายลักลอบขนส่งที่เชื่อมโยงกับวิกฤตยาเสพติดในสหรัฐฯ **สอง การกลับมาซื้อถั่วเหลืองและสินค้าเกษตร** จากสหรัฐฯ ในปริมาณมากของจีน อันเป็นสัญญาณคลายปมตึงเครียดในภาคเกษตรที่เคยเป็นสมรภูมิตอบโต้ด้านภาษี **สาม การคลี่คลายข้อกั่วงวลเรื่องแร่หายาก** ที่ทรัมป์ระบุชัดว่า “ทุกอย่างได้รับการแก้ไขเพื่อโลกทั้งใบ” จีนจะ **เลื่อนมาตรการควบคุมการส่งออกเป็นเวลา 1 ปี** และ **สี่ ความร่วมมือด้านพลังงาน** ที่ทั้งสองฝ่ายระบุว่าจะให้ทีมพลังงานเจรจาร่วมกัน รวมถึงความเป็นไปได้ของดีล **น้ำมัน/ก๊าซ** จากรัฐอลาสกา สิ่งเหล่านี้ทำให้การหารือครั้งนี้มีลักษณะ **แพ็คเกจเศรษฐกิจ** มากกว่า “ข้อตกลงประเด็นเดียว”

แม้จะมีการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ว่าความสัมพันธ์กำลังก้าวหน้า แต่ **ประเด็นไต้หวัน** ถูกเว้นวรรคอย่างตั้งใจ ฝ่ายสหรัฐฯ เคยมีความกังวลว่าทรัมป์อาจเปลี่ยนนโยบายยาวนานที่มีต่อไต้หวันเพื่อแลกข้อเสนอจากจีน อย่างไรก็ตาม การที่หัวข้อนี้ **ไม่ถูกหยิบขึ้นมา** สะท้อนแนวทาง “กันสนาม” คือแยกสนาม

ความมั่นคงออกจากสนามเศรษฐกิจ เพื่อลดความเสี่ยงของการเชื่อมโยงอาจทำให้ดีลเศรษฐกิจพังลงเมื่อมีความมั่นคงปะทุขึ้นมาในจังหวะไม่คาดคิด

ถ้อยแถลงจากฝั่งจีนย้ำกรอบคิดว่า **จีน-สหรัฐฯ ควรเป็นหุ้นส่วนและมิตรสหาย** แม้มีความต่างและข้อขัดแย้ง จีนยืนยันสมรรถนะทางเศรษฐกิจของตนด้วยการเติบโต **5.2%** ในสามไตรมาสแรก และระบุว่า **ปฏิรูป-เปิดกว้าง** ต่อไปเพื่อสร้างการเติบโตคุณภาพสูง และ “ความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน” คำยืนยันนี้ทำหน้าที่เป็น “หลักประกันทางความเชื่อมั่น” แก่ตลาดและต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างประเทศว่าจีนจะไม่ใช้ **ทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์** เช่น แร่หายาก เป็นเครื่องมือกดดันแบบไร้ขีดจำกัดในระยะสั้น หากไม่เกิดเหตุการณ์พลิกผัน ขณะเดียวกัน ทรัมป์สื่อสารว่า **จีนเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดของสหรัฐฯ** และเมื่อทำงานร่วมกัน “ทั้งสองประเทศจะสร้างสิ่งยิ่งใหญ่เพื่อโลก” คำกล่าวนี้ช่วยบรรเทาเสียงจาก “คู่ขัดแย้ง” ไปสู่ “คู่แข่งร่วมมือ” และสอดคล้องกับการ **เตรียมเยือนจีนในเดือนเมษายน 2569** รวมถึงการเชิญสี จิ้นผิง เยือนสหรัฐฯ ภายหลัง

นอกเหนือจากกรอบเศรษฐกิจเฉพาะด้าน ทั้งสองฝ่ายยังส่งสัญญาณความร่วมมือใน **สงครามรัสเซีย-ยูเครน** ว่าจะทำงานใกล้ชิดมากขึ้น แม้ยังไม่เปิดเผยรายละเอียด ทั้งนี้ **การประสานในเวทีภูมิรัฐศาสตร์ที่ ฉายแววประนีประนอม** ช่วยลดแรงสั่นสะเทือนต่อราคาพลังงานและเม็ดเงินลงทุน ซึ่งแม้ความไม่แน่นอนเสมอ แม้การยุติสงครามยังไม่อยู่ในระยะใกล้ตา แต่การส่งสัญญาณเช่นนี้มีผลเชิงความรู้สึกลึกที่สำคัญสำหรับตลาดการเงินและห่วงโซ่อุปทานด้านพลังงาน

ในระดับสถาบันและบุคคลสำคัญ **องค์คณะจากจีน** ที่เข้าร่วมประกอบด้วย **หวัง อี้ (Wang Yi)** และ **เหอ ลีเฟิง (He Lifeng)** ซึ่งเป็นมือเศรษฐกิจหลัก ตลอดจน **ไช่ ฉี (Cai Qi)**

ที่ถูกมองว่าเป็น **มือขวาสายเหยี่ยว** ของสี จิ้นผิง การจัดองค์คณะอย่างอิสระท่อน “การรวมศูนย์และบูรณาการเศรษฐกิจ-ความมั่นคง” คือสัญญาณว่าตีสันได้รับการออกแบบให้ **นำไปปฏิบัติได้** มากกว่าเป็นแค่ภาพสวยบนกระดาษ ขณะเดียวกัน ฝ่ายสหรัฐฯ ปักหมุด **ช่องทางติดตามผล** ด้วยการมอบหมายให้ทีมพลังงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเจรจารายละเอียดในเชิงเทคนิคต่อไป

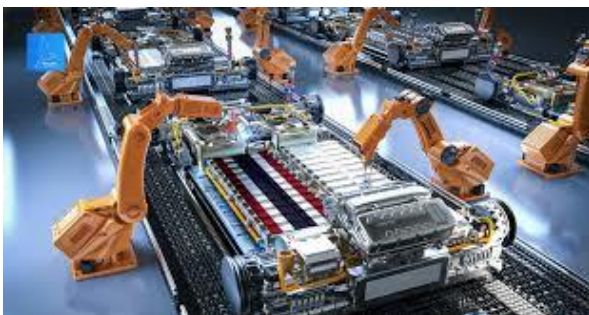
สำหรับ **แร่หายาก** ซึ่งเป็นจุดโฟกัสของโลกอุตสาหกรรม ตีสันที่จีนเลื่อนการบังคับใช้นโยบายควบคุมการส่งออก 1 ปี มีผลเชิงระบบต่อ **ห่วงโซ่อุปทานเทคโนโลยีสะอาด** และ **อุตสาหกรรมแม่เหล็ก/มอเตอร์ไฟฟ้า/ชิป** อย่างชัดเจน ขณะเดียวกัน สหรัฐฯ ได้ส่งสัญญาณว่าพร้อมลดแรงกดดันในประเด็นภาษี **เพื่อให้แรงเสียดทานเทคโนโลยีไม่รุนแรงเกินจำเป็น** ในช่วงที่เศรษฐกิจโลกต้องเผชิญความท้าทายพร้อมกันหลายด้าน การประสานนี้จึงเป็น “วาล์วระบายความร้อน” ให้ระบบเศรษฐกิจโลก แม้จะยังไม่ใช้สันติภาพถาวรของสงครามการค้า

ด้าน **การเกษตร** การที่จีนกลับมาซื้อ **ถั่วเหลือง** และสินค้าเกษตรจากสหรัฐฯ ในปริมาณมาก ย่อมช่วยฟื้นความเชื่อมั่นภาคไร่ของอเมริกัน และลดแรงบีบจากภาษีในช่วงที่ผ่านมา แต่ผลข้างเคียงที่ต้องจับตาในระดับโลก คือ **การแข่งขันแย่งตลาด** และ **ความผันผวนของราคา** สินค้าเกษตร โดยเฉพาะพืชน้ำมัน ซึ่งจะเชื่อมโยงถึงประเทศผู้ผลิตในอาเซียน รวมถึงไทยในสินค้าอย่าง **ปาล์มน้ำมัน** และผลิตภัณฑ์เกี่ยวเนื่อง

ส่วน **เพนทานิล** แม้เป็นมิติความมั่นคงภายในของสหรัฐฯ แต่ถูกบูรณาการเข้ากับแพ็คเกจเศรษฐกิจครั้งนี้อย่างแนบเนียน การที่สหรัฐฯ ยอม **ยกเลิก/ลดภาษีเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง** แลกกับคำมั่นของจีนในการปราบปรามเครือข่ายสารตั้งต้น เป็นตัวอย่างของ **การทำดีลข้ามมิติ** ระหว่างนโยบายสาธารณะกับการค้า ซึ่งสะท้อนความจริงของโลกยุคใหม่ที่ **นโยบายเศรษฐกิจ-สังคม-ความมั่นคง** พัวพันกันแนบแน่นเกินกว่าจะเจรจาแยกส่วน

ภาพรวมทั้งหมดยุติสอดคล้องกับคำอธิบายของฝ่ายจีนที่ว่า “การเจรจาย่อมดีกว่าการเผชิญหน้า” และชี้เป้าความร่วมมือใน AI การ **ต่อต้านการฟอกเงิน** การรับมือ **โรคติดเชื้อ** ตลอดจนความร่วมมือเพื่อ **ปราบปรามผู้พวยพิดกฎหมาย** และ **อาชญากรรมไซเบอร์** แกนกลางคือการเปิดช่องให้หน่วยงานเกี่ยวข้อง **สร้างสะพานทำงานร่วมกันในระดับเทคนิค** เพื่อย้ำว่าความสัมพันธ์จีน-สหรัฐฯ จะไม่ถูกปล่อยให้แกว่งไปมาโดยอารมณ์การเมืองเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ ทั้งสองยังระบุถึงการสนับสนุนซึ่งกันและกันในเวทีพหุภาคี โดยเฉพาะ **เอเปค 2026** ที่จีนเป็นเจ้าภาพ และ **G20 ปีหน้า** ที่สหรัฐฯ เป็นเจ้าภาพ ซึ่งทำหน้าที่เป็น **กรอบระหว่างประเทศ** ค้ำยันความร่วมมือทวิภาคี

ผลสะท้อนต่ออาเซียนและไทย ต้องพิจารณาในสามมิติหลัก มิติแรกคือ **ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)** ตีสันแร่หายากและการลดภาษีมีแนวโน้มทำให้การย้ายฐานผลิตจากจีนไปประเทศที่สาม ช้าลง หรือบางส่วน **ไหลกลับ (reshoring/re-shoring)** ไปสู่สองมหาอำนาจ อุตสาหกรรมที่อาจได้รับผลมาก ได้แก่ **ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ แบตเตอรี่ยานยนต์ไฟฟ้า (EV) โลหะ/แร่เชิงยุทธศาสตร์**

semiconductor assembly และ **สารเคมีต้นน้ำ** ประเทศในอาเซียนที่เคยรับานิสงส์จาก ความตึงเครียดจึงต้อง **สร้างแรงจูงใจชุดใหม่** ที่ยกระดับตั้งแต่ **โครงสร้างภาษี-มาตรฐานสีเขียว-โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล-คุณภาพแรงงาน** เพื่อรักษาฐานการผลิตมูลค่าสูงไว้ในภูมิภาค

มิติที่สองคือ **ความผันผวนของสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodities Volatility)** การกลับมาซื้อถั่วเหลืองของจีนอาจกดดัน ราคา-ส่วนแบ่งตลาด ของพืชน้ำมันอื่น และเมื่อสหรัฐฯ ลดภาษีต่อสินค้าจีน ราคาสินค้าจีนในตลาดโลกย่อมถูกลง ส่งแรงกดดันต่อผู้ผลิตไทยใน เหล็ก-เคมี-เครื่องใช้ไฟฟ้า-ของเล่น-สิ่งทอ จำเป็นต้องมี มาตรการตอบสนอง เช่น มาตรฐานสิ่งแวดล้อม และเครื่องมือ คาร์บอนบอร์เดอร์ ตามแบบอย่างยุโรป เพื่อรักษา สนามแข่งขันที่เป็นธรรม (level playing field)

มิติที่สามคือ **การเมืองค่าเงินและดุลการค้า** หากการค้าจีน-สหรัฐฯ พ้นตัวและผลักให้ หยวน แข็งค่า ย่อมมีความเป็นไปได้ที่ เงินบาท จะได้รับแรงสะท้อนแข็งตาม ซึ่งสร้างแรงกดดันต่อผู้ส่งออกไทย จำเป็นที่ ธนาคารแห่งประเทศไทย และ กลไกภาคเอกชน (กรร.) จะต้องขยาย เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยน และบริการ hedging ที่เข้าถึงได้สำหรับ SMEs

ในมุมของ **การลงทุนเทคโนโลยี** เมื่อสองมหาอำนาจผ่อนคลายนโยบายข้อพิพาท อาจหันไป แข่งขันดึงดูดทุนเทคโนโลยีขั้นสูง กลับสู่ประเทศตนเอง หากปล่อยให้ไหลย้อนกลับพร้อมกัน ภูมิภาคอาเซียน อาจเสียโอกาสต่อยอด AI-ชิป-เซมิคอนดักเตอร์ ทางออกเชิงยุทธศาสตร์ของไทยจึงควรเป็นการสร้าง เครือข่ายพันธมิตรเทคโนโลยี (Tech Partnership) กับ อาเซียน-ญี่ปุ่น-เกาหลี-อินเดีย เพื่อคงสถานะ “โหนดที่สาม” ในห่วงโซ่เทคโนโลยีโลก และต้องเร่ง EEC + Green + Digital Strategy เชื่อมพลังงานสะอาด-ดาต้าเซ็นเตอร์-ซิลิคอน/แพ็คเกจจิ้ง-หุ่นยนต์ ให้เกิดระบบนิเวศครบวงจร ยกระดับจากฐานต้นทุนต่ำเป็น ฐานนวัตกรรม แท้จริง

ในระยะติดตามผล ยังมี **ความไม่แน่นอน** อยู่ไม่น้อย ประการแรก ข้อตกลงหลายส่วนยังเป็น กรอบ (framework) หรือยังมีอายุจำกัด เช่น การผ่อนปรนแร่หายาก 1 ปี และคำมั่นซื้อถั่วเหลือง จึงต้องจับตาว่า การต่ออายุ จะเกิดขึ้นหรือไม่ ประการที่สอง แม้ภาษีลดลง แต่ระดับ ประมาณ 47% ยังถือว่าสูงเมื่อเทียบกับบรรยากาศก่อนสงครามการค้า จึงไม่ใช่ จุดสิ้นสุด ของการกดดันเชิงภาษี ประการที่สาม ต้องประเมิน การปฏิบัติจริง ของจีนต่อการปราบปรามเครือข่าย เฟนทานิล/สารตั้งต้น ที่จะ “ลงดิน” มากน้อยเพียงใด และประการที่สี่ หากเกิด เหตุการณ์ภูมิรัฐศาสตร์รุนแรง ไม่ว่าจะเป็นไต้หวันหรือที่อื่น ข้อตกลงเศรษฐกิจที่เพิ่งตั้งไปย่อมเผชิญความเสี่ยงทันที

การปรับสมดุลของพันธมิตรโลก ผลจากตีสึไม่ได้จำกัดอยู่ระหว่างสหรัฐฯ-จีนเท่านั้น แต่ยัง ขยับสมดุลทางเศรษฐกิจและพลังงานของพันธมิตรสำคัญทั่วโลก

รัสเซียสูญเสียอำนาจต่อรองทางพลังงาน จีนที่เคยเป็นผู้ซื้อน้ำมันและก๊าซรายใหญ่จากรัสเซีย อาจลดการพึ่งพาหลังเปิดความร่วมมือด้านพลังงานกับสหรัฐฯ มากขึ้น รัสเซียจะสูญเสียอำนาจต่อรอง และอาจถูกตราดราคาจากตลาดเอเชีย การเคลื่อนไหวนี้ทำให้รัสเซีย ต้องหันไปกระชับสัมพันธ์กับอินเดียและอิหร่านเพื่อสร้างสมดุล ภายในกลุ่ม BRICS ขณะเดียวกัน ความร่วมมือระหว่างปักกิ่ง-มอสโก อาจเปลี่ยนจาก “พันธมิตรทางการเมือง” เป็นเพียง “หุ้นส่วนทางผลประโยชน์เฉพาะกิจ”

ล่าสุด นายกรัฐมนตรีรัสเซีย มิคาอิล มิชุสติน เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการ 2 วัน เพื่อหารือกับนายกรัฐมนตรี หลี่ เฉียง และเข้าพบประธานาธิบดี สี จิ้นผิง โดยมุ่งขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ พลังงาน และเทคโนโลยี ท่ามกลางแรงกดดันจากตะวันตก หลังสองประเทศลงนาม “พันธมิตรไร้ขีดจำกัด” ตั้งแต่ปี 2565 แม้การค้าระหว่างกันเริ่มชะลอตัว โดยการส่งออกสินค้าจีนไปยังรัสเซียลดลง 21% แต่การนำเข้าพลังงานและสินค้าเกษตรจากรัสเซียเพิ่มขึ้น 3.8% ทั้งสองฝ่ายยังคงขยายการค้า

ทองแดง นิกเกิล และสินค้าเกษตร เพื่อกระชับพันธมิตรทางเศรษฐกิจและรักษาเสถียรภาพท่ามกลางแรงกดดันระหว่างประเทศ.

อินเดีย: รักษาสมดุลและใช้โอกาส อินเดียเป็นผู้ได้ประโยชน์เชิงยุทธศาสตร์จากสถานการณ์นี้ เพราะในช่วงสงครามการค้า อินเดียกลายเป็นฐานผลิตสำรองแทนจีน แต่หากภาษีจีนลดลง อินเดียต้องเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมภายในเพื่อรักษาความได้เปรียบ ขณะเดียวกัน อินเดียยังใช้โอกาสนี้เพิ่มบทบาทใน BRICS+ และ IPEF โดยรักษาหลัก “Strategic Autonomy” เพื่อเป็นสะพานเชื่อมระหว่างตะวันตกกับโลกกำลังพัฒนา

พันธมิตรของสหรัฐฯ-จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และออสเตรเลีย ซึ่งเคยได้รับอานิสงส์จากการย้ายฐานผลิตออกจากจีน ต้องปรับยุทธศาสตร์ใหม่ แต่ยังคงมีบทบาทสำคัญในฐานะ “จุดเชื่อมต่อเทคโนโลยี” เช่น เซมิคอนดักเตอร์และแบตเตอรี่ ส่วนพันธมิตรของจีนอย่างอิหร่าน ปากีสถาน และประเทศในแอฟริกาอาจถูกลดน้ำหนักความสำคัญลงในระยะสั้น เนื่องจากจีนต้องการหันกลับมารักษาความสัมพันธ์เศรษฐกิจกับสหรัฐฯ และพันธมิตรฝั่งแปซิฟิก

โลกในระยะเปลี่ยนผ่าน: จากสงครามภาษีสู่ยุคภูมิรัฐศาสตร์เศรษฐกิจหลายศูนย์ ดิลทรมป์-สี จิ้นผิง สะท้อนการเปลี่ยนจาก “สงครามภาษี” ไปสู่ “การแข่งขันเพื่อครองห่วงโซ่อุปทานโลก (Supply Chain Dominance)” ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ของภูมิรัฐศาสตร์เศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21 โลกกำลังเคลื่อนจากระเบียบสองขั้ว (Bipolar) สู่ระเบียบหลายศูนย์ (Multipolar) ที่ประเทศต่าง ๆ ต้องคำนวณจุดยืนเฉพาะของตนเอง **สหรัฐฯ-พันธมิตรตะวันตก** มุ่งสร้างเศรษฐกิจเทคโนโลยีสะอาด **จีน-พันธมิตรเอเชียและแอฟริกา** เน้นทรัพยากรและอุตสาหกรรมต้นน้ำ **รัสเซีย-อินเดีย-อาเซียน** เป็นกลุ่ม “ตัวแปรสมดุล” ที่มีพื้นที่ต่อรองทางเศรษฐกิจและความมั่นคงสูง

สำหรับอาเซียน โดยเฉพาะประเทศไทย การรักษาความยืดหยุ่นทางยุทธศาสตร์คือกุญแจสำคัญ ไทยควรเป็น “**ประเทศเชื่อมกลาง (Connector State)**” ที่สามารถเจรจาและร่วมมือได้กับทุกฝ่าย โดยยึดผลประโยชน์ของภูมิภาคเป็นหลัก จากมุมมองของรองศาสตราจารย์ ดร.ปิติ ศรีแสงนาม ผู้อำนวยการ

บริหาร มูลนิธิอาเซียน ให้ความเห็นว่า ข้อตกลงนี้มีผลเชิงยุทธศาสตร์โดยตรงต่ออาเซียนและไทยในหกมิติ ดังนี้

หนึ่ง ไทยควรยึดหลัก “เทคโนโลยีเป็นกลาง” ไม่เลือกศูนย์กลางมาตรฐานเพียงฝ่ายเดียว ทั้งใน AI, 5G, semiconductor, cybersecurity เพื่อรักษาความคล่องตัวของห่วงโซ่การผลิต และต่อรอง สิทธิประโยชน์-การค้าถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้จากหลายทิศ

สอง จัดทำ แพ้กเจอนโยบายภาษี-มาตรฐานสีเขียว ที่ทันสมัย เพื่อกันแรงกระแทกจากสินค้าราคาถูกลง และสร้าง

แรงจูงใจให้ผู้ผลิตในประเทศ ยกกระดับประสิทธิภาพพลังงาน-คาร์บอนต่ำ เชื่อมกับมาตรการสากลอย่าง CBAM ของยุโรป

สาม ตั้ง กองทุนพัฒนาแรงงานนวัตกรรม ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนโครงสร้างจากฐานประกอบไปสู่ฐาน R&D-บริการวิศวกรรม-ดิจิทัล โดยเฉพาะทักษะ ชิป/แพ็กเกจจิ้ง-ระบบอัตโนมัติ-ข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อให้แรงงานมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เร่งตัว

สี่ เร่ง EEC+ เชิงระบบนิเวศ ตั้ง เขตทดสอบนวัตกรรม ที่ลดขั้นตอนกำกับดูแลสำหรับเทคโนโลยีใหม่ สร้าง โครงข่ายพลังงานสะอาด-โครงข่ายไฟฟ้าสมาร์ท และ ท่าเรือ-โลจิสติกส์

คาร์บอนต่ำ เพื่อให้ไทยเป็นจุดรองรับ supply chain รูปแบบใหม่ที่ต้องการ “ความแน่นอน-ต้นทุนพลังงานคาดการณ์ได้-มาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่ยอมรับได้”

ห้า ใช้เวที ASEAN-US-China Dialogue ผลักดันบทบาทไทยในฐานะ คณกลางเชิงสร้างสรรค์ สนับสนุน โครงการร่วมมาตรฐานวิทยา-มาตรฐานเทคโนโลยี-ความปลอดภัยข้อมูล ที่เชื่อมสองซัพพลายเชนเข้าหากันบนผลประโยชน์ร่วมระดับภูมิภาค

ตีลทรมป์-สี จิ้นผิง ไม่ใช้การยุติความขัดแย้ง หากแต่เป็น การพักรบเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อเตรียมสู่การแข่งขันระยะใหม่ในสนามเศรษฐกิจและเทคโนโลยี การลดภาษีและข้อตกลงเรื่องแร่หายากช่วยให้เศรษฐกิจโลกมีเวลาหายใจ ขณะที่แต่ละประเทศต้องเร่งปรับยุทธศาสตร์ตนเอง

สำหรับไทยและอาเซียน นี่คือช่วงเวลาแห่งการกำหนดยุทธศาสตร์ใหม่ในโลกที่ไม่มีขั้วใดเป็นศูนย์กลางอีกต่อไป ความสามารถในการ “เชื่อมแต่ไม่ขึ้นตรง” จะเป็นเกราะป้องกันที่สำคัญที่สุด เพราะในยุคที่ ช้างสารเลือกจะจับมือแทนการชนกัน ประเทศเล็ก-กลางอย่างไทยจำเป็นต้องรู้จัก “เด่นให้เป็น” บนสนามเดียวกัน — สนามที่ชื่อว่า ภูมิรัฐศาสตร์เศรษฐกิจโลก

พ.อ.หญิง นवलสมร จรวงษ์
อจ.หก.วทป.

แหล่งอ้างอิง

1. กองบรรณาธิการ TNN World. (2568, 2 พฤศจิกายน). *ทรมป์-สี จิ้นผิง แยกย้าย สรุปดีลบนโต๊ะเจรจา ลดภาษี-คุยแร่หายาก ไม่ถกได้หัววัน*. สืบค้นจาก <https://www.tnnthailand.com/news/world/xxxxxx>
2. ปิติ ศรีแสงนาม. (2568). *ผลการประชุม G2: China-US Trade Summit และสิ่งที่ไทยต้องเฝ้าระวัง*. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
3. ประชาชาติธุรกิจ. (2568, 3 พฤศจิกายน). *“ตีลทรมป์-สี” ลดภาษีสินค้าจีน-สหรัฐฯ จุดเปลี่ยนภูมิรัฐศาสตร์การค้าโลก*. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/world-news>
4. ฐานเศรษฐกิจ. (2568, 4 พฤศจิกายน). *สหรัฐฯ-จีน ผ่อนคลายสงครามภาษี ความหวังใหม่ของตลาดโลกและอาเซียน*. สืบค้นจาก <https://www.thansettakij.com/world>
5. ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2568). *ทิศทางการค้าระหว่างประเทศภายใต้ความสัมพันธ์สหรัฐฯ-จีนหลังการเจรจา*. รายงานเศรษฐกิจรายไตรมาส, ไตรมาส 4, 2568.
6. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2568). *รายงานเศรษฐกิจไทยในบริบทการแข่งขันระหว่างมหาอำนาจโลก*. กรุงเทพมหานคร: สศช.
7. ฐานเศรษฐกิจ. (2568, 3 พฤศจิกายน). *รัสเซียเยือนจีน มุ่งทำ ‘ภารกิจสำคัญ’ กระชับสัมพันธ์เศรษฐกิจ กลางแรงกดดันตะวันตก*. ฐานเศรษฐกิจ. สืบค้นจาก <https://www.thansettakij.com/world/643057>